

XXXVI ОКТЯБР

Рисунг Ис. ТЕРНАВСКИ

ДОСТЛАРЫН КӨРҮШҮ: Биздө ...

К И Р П И

№ 21 (33) Баки, 15 ноябр 1953

„Коммунист“ газетинин нәшри.

Гыймәти 1 м. 50 г.

... әә онларда.

Тунда монан

Бағдадда Кор халифа

Чеховун некайалариндаки гәһрәманлардан унтер Пришибеев һеч вахт өз нәзакәти илә өйүнә биләмәз. О, адамлар сөймәк, тәһгир этмәк, дөймәк илә мөшүрдүр. Өзүнү һамыдан ағыллы һесап эдир вә һәр эрдә, «мон, мон» дейә дөшүнә дөйбү төвләгәһнәр. О, һәтта бағдаларыны тәһгир этәйи үчүн мөһкәмәгә чәлб олдуғуну заман һакимләрин һәршымәздә өзүнү өймөкдән эл чәкмир:

Һеч хәс әсәл гәһлә-ғануну билмир. Бүтүн кәндә, зат-һәзрәтләри дәмәк олар ки, бирчә мән гәра чәмаатла һечә рәғрәтмәк ләзим кәлдийни билдирәм... Мән гәһлә-ғануну баша дүшүрәм, кәндә исе сәдә адамлар, һеч нә ганмыр, буна көрә дә мәнним буйругума гулаг асмадылар.

Ағдам район партия комитәсинин биринчи кәтиби Мәмфәд Әлиев йолдаш сөз йох ки, Пришибеевин буй фикрләри илә шәрик ола билмәз вә әкәр Чехова бәлә олуп Пришибеевин таныса, бәлә бир мұғайисә үчүн биздән ичнәйәр дә. Анчәг Әлиевин һәркәтләри Чеховун гәһрәмананын һәркәтләринә уйғун кәлирсә, тәгсәр онун өзүндәдир.

Пришибеевин һүсусийәтләриндән бири адамлар сөймәк, тәһгир этмәкдир. М. Әлиевин дә әсәс «тәрбиә методу» сөймәк вә тәһгир этмәкдир. М. Әлиев Ағдамда район партия комитәси кәтиби сечиләндән сонра онун кабинетә адамларын өзүнә бағдыр. Онун эһминдән райком ишчиләри гапыны ачып ичәдир йири билмирләр. Партия комитәсинә кәлән коммунистлар ичәрийәй билмәздән әввәл кәтиб көмәкчиси Зәһрабов йолдашдан сорушулар:

— Бу күн көрсән кефи нечәдир. Чох ачыгы дөйәл ки?
Бәлә һолларда Зәһрабов йолдаш кәтибин гапысына бахып пычылы илә чәвәб верир:

— Яман ачыгыдыр. Гаһ-гаһағындан зәһримәр яғыр, ичәрийәй кирсән яхшыдыр.

Әлиев ишкән ерли коммунистлар кабинетиндән говур, һәтта Москвадан, Бақыдан кәлән адамлар, нәркәзи тошкилатларын муһабәдәләриндән дә һәдәзләйир, бир дә «өз раюнуна» кәлмәйи онлара гадаған чәкмир.

Унтер Пришибееви коллектив ишин нәдән ибарәт олмасын билмәдийнә көрә тагсырландырмақ олмаз. Онун күт бейни бәлә шәйләри дәрк әлә билмәдиз. Әлиев йолдаш исе коллектив иш вә коллектив рәһбәрлийин нәдән ибарәт олдуғуну чох яхшы билди. Әлиевин бу бардә ләзими мәлумат саһиб олдуғу һағында онун әлиндә этибарлы сәндәләр дә вардыр. Азәрбайҗан Коммунист Партиясы Мәркәзи вә Бақы Комитәләринин бирләшмиш ишл Пленумунда М. Әлиев партия рәһбәрлийин методларыны кобүд инзибатчылығла өзөз әдәләрин сьрасында чох бәрк тәһгир олунушду. Ала гәһрәтләрин баш нәгәһләриндә чәкирди.

Пленумдан гәһидарың М. Әлиевин орда адығы ачы дәрәдән даһа дә гәзәбләниш кәлдә вә район партия комитәсинин пленумуна һазырлашаркән ондаки Пришибеев руһу өзүнү даһа артыг кәстәрди. Әлиев бу пленумла бир ердә кечирилчәк партия активна аңаг өзүнә яхын вә ону тәһгир иләшә әсәрәтәт олманя адамлар чәғарыма истейдирди. Коммунистлардан Хураман Аббасова йолдаш пленумда иштирак этмәк үчүн мүрачәт этәндә Әлиев ону әдәб-сиз сөзләри сөйрәк кабинетиндән говду. Әлиевә, үмүмийәтлә пленумла мүһим гәләр чох коммунист чәғарыма мәсләһәт көрүлдә о буна чох тәһгир рәғрәтәт чох тәһгирли сөзләр истамадир.

Әлиев Ағдамда район комитәси кәтиби оладан сонра тәһгир, өзүнтәһгир, һүсусән ашағыдәтәһгир райондан говду мушлур. Район комитәсинин пленумунда Әлиев өзү район тошкилатларында олан нәгсанлардан чох аз даншымын, данышларла дәлуһмәчлиһий башламышдыр. Район прокурору Чәвадов йолдаш пленумла Әлиевин инзибатчылығындан, әлирийи адамлар өз һимаясинә аласындан, гоһумларынын, достларынын чинайәтнин бәсләрясиндән данышарәк ону тәһгир этмишдир. О күндән Әлиев Чәвадов шәхсә гәрәзлик еритмәкчәдир.

Районда кимин һағыны вә Әлиев бәрсиңдә бир хәләс артыг әксик даншыңиң Әлиев онә әлә бир той тустар ки, гәһмәтә кимидә дамағындан кетмәз. Әлиев өзүндән вә гоһумларындан һаразы олан адамлар бир дәгигә көзүндән кәнарә бурхамыр. Бәлә адамлары сийәһи алмаг үчүн Әлиевин һүсуси бир үсүлу вар-

дыр: о, райком кәтибинин көмәкчиси Зәһрабов йолдаш таһшыр вермишдир ки, район комитәсинә кәлән мәктүблары гәһдә алынымышдан әввәл Әлиевә кәстәрсин. Зәһрабов йолдаш бәлә дә эдир. Әлиев мәктүблары охуғур, һансында өзүнү, гоһумларынын вә я һәмкәндиләринин адына бир пис шей язылыбса, о мәктүблары өзүндә сахлайыр, гәләнлары гәһтарыр. «Ярама» мәктүблар Әлиевин дәрин гутуларына дүшүр, бир дә дүня үзү көрмүр. Әлиев мәктүбдә языланлар һағында дөйәл, мәктүб язанлар һағында тәһгир көрмәйә багшайыр.

Соруша биләрләр ки, ахы Әлиев нә үчүн бәлә һәркәзә эдир? Бу сүлдә чәвәб нәрсәдән һесап Молла Нәсрәддин әрәдәлийн әһвалатыны данышмаг ләл ериндә оларды. Молла Нәсрәддин көрүр ки, арвады онунла һесаблашмыр, сөзүнә гулаг асмаг, өз кефиндәдир. Молла арвадын көзүнү горхутмаг үчүн бир күн чәрәк едикләри заман пишик сүфрәгә яхынлашанда гылыңчы чәкиб пишиғин үстүнә һүчүм эдир. Молланын арвады кишиғини бу «гочагылығна» күлүб дөйир ки, һаһаг ерә пишиғи өлдүрмә, сәндән горхан йохдур.

Әлиев дә районда өзүнү әһмәли кәстәрмәкдә ләл Молла Нәсрәддин кими һәркәзәт эдир. Истейяр районда һаһаг ондан горхусун, һеч кәс онун пис һәркәзәтләрини ачық дәмәйә чүрәт этмәсин. Онун пис ишләри исе олдуғча чохдур.

Әлиев районда биринчи нөвбәдә ерличилиг вә гоһумбазлығла мөшүрдүр, о, район комитәси кәтиби оладан бу фикрәдир ки, районда бүтүн рәһбәрлик өз һәмкәндиләринин — хидырларынын әлиндә олмайдыр. Хидырлары районда кәнд совет сәдрәләри вә алактарынын тәһкилати кәтиби вәзифәләринин кет-кәдә өзләринә кечиримәздир. Әлиевин гәһдәдә Ағдамда районда кәли әлирийи адамлардан биридыр. О, «Ингилаб» колхозунда амбардар ишлоркан сахта вәзигләрдә 4610 манат пул вә бир тон ки йүз килограм соған мөһимәсиндир. Район прокурору Чәвадов йолдаш һүмәт Әлиеви мәс'улийәтә алмаг истәркан М. Әлиев гысача дөйишдир:

— Әлиев өлмәйб ки, онун гәрдашыны тутсуңлар. Прокурорун башына бир онун ачарам ки, кәлдий йолу тәһгирләм.

Район милис шөбәси рәис ки Г. Гулиев бир һафтә авара гәлмишдыр, прокурор әмр элибдир ки, һүмәт Әлиевин тут, райком кәтиби Әлиев дә дөйибдир ки, мәнним гәрдашыма тохунан һәдә анадан олмайыб. Чокшымә, сөз йох ки, райком кәтибинин гәләбәсиәлә битмишдир. Чинайәткар һүмәт Әлиевин тутмаға бир адым чәсарәт этмишдир. Райком кәтиби М. Әлиев исе гәрдашы һүмәт Әлиевин вәзифәсини бөйүдәкәр, ону Шелли кәнд совети сәдри кечиримәздир. һүмәт Әлиев инди дә о вәзифәдә ишләйәрәк, прокурора ачыг верир.

Ағдам районунда адамлар М. Әлиевлә прокурорлуғун әләгәсиндән данышылда бир-бирилә зарәфәт эдир дөйибләр:

— Бөйүк вәзифәгә кечмак истәйирсәнә, чинайәт эт, чүнки... сән чинайәт эдәчәксән, прокурор сәни тутмаг истәчәкән, райком кәтиби Әлиев дә онун ачығына сәни бөйүк вәзифәгә тәһгир эдәчәкдир.

Районда бәлә фәктлар чохдур. Андреев адына колхозун сәдри Аюпов 190 гоюуну оғурламасы үстүндә мәс'улийәтә алынаркан Әлиевин көмәклиһий илә чәздәдән гәчмыш вә... колхозун илк партия тошкилати кәтиби сечилимшдир. Фәтәли колхозуну кәссир Мәнд Әлиев колхозун пулуғун мөһимсәдийинә көрә тулдуғу һалда онунла бир ердә чинайәт шәрик олан Л. Әсәдов колхозун партия тошкилати кәтиби сечилимшдир.

Районун тәсәрруфат планлары ерина етиримиш, малдарыг сәһисиндә район хейли керидә гәлмишдыр, колхозлар рәһбәрлик чох эдидир. Әлиевин кефиндән асылы оларга бәзи колхозларын сәдрәләр илә икн-үч дафә дөйишдирлир. Ағдам шәһорнин абдалығына, кәндләрдә мәдәнийәттин йүксәлишинә фикир верилир. Әлиев иши тәшкил этмәк әвәзинә адамлары сөйүр. Юн планы ерина етиримиш—сөйүр, маллара ем һазырландыр—сөйүр, яз шуму баша чәдирләймәйб—сөйүр, мәктәблар гыша һазыр дөйәл—сөйүр, мәдәнийәт эви ишләм—сөйүр... Онун кабинетиндән һәмшә сөйүш эшидиләр. О, бәзән әлә беш мәртәбәли сөйүшләр ичәд эдир ки, һеч хидырлы бөйләри вә Бақы гоһулары бәлә сөйүшләри ағызларына алмаздылар. Әлиев төләбкарлыгы гәбәлыгдә көрүр. О, ләзим кәләндә сахтакардыр дә эдир. Район партия комитәси пленуму протоколун дөйишдирәрәк, прокурорун адына дөйиш өз сөзләринин бир гысминин башга һаггин адына язмыш вә пленумун мәлуматыны дә бу чүр сахталдырылымыш шәһидәлә район гәзетиндә дәрч етиримишдир.

Әлиев өзүнү районун тәк саһиб һесап эдир. О, бәлә дүшүрүр: «Бурада мәнәм, Бағдада кор хәлифа». О һеч кәси сая салмыр. Мүһим мәсләһәттин һәлдиндә бәлә райкомун башга кәтибләр вә бурда үзләрдә илә һесаблашмыр. Райком бурсунун гәрарларыны ерина етирмәй Әлиев өзүнә борч билмир. Истәр ерина етирәр, истәмәсә етирмәз. Кеф... онундур. Буро, пис ишләгән адамы вәзифәсиндән көтүрмәк вә я сымасын итирмиш бир коммунист партиядан чыхармаг һағында истәр ләл он дафә гәрар гәбул этсин, Әлиев тәкбәшына вә гарары поза биләр. О, һәр ишдә ләл Пришибеев кими дүшүнүр:

— һеч хәс әсәл гәһлә-ғануну билмир. Бүтүн кәндә гәра чәмаатла һечә рәғрәтәр этмәк ләзим кәлдийни бирчә мән билдирәм.

Енә гәһағәр молла Нәсрәддинлә арвадыннын әһвалатына. Әлиев һаһаг ерә пишиғи чәндән эләмәсини! Онун гышыгыр вә сөйүшләри һеч кәси горхуда билмәйчәкдир. Керийә доғру йол йохдур. Габылыг, кобүдүл, инзибатчылыг кими гысурду рәһбәрлик үсүлу бир дә тошкилатларымыза гәһидә билмәз. Пришибеев йолу илә кәндләр әмәлдорин чәзасын чәкәчәкләр.

Әвәз САДЫГ

Шәкилләр «Муштум» журналы редакциясында көндөрлишидир.

Бир чох колхозларда ишти гүвәсиндән сәмәрәни истифадә эдилмир.

Арышымыз давам эдир.
Кирти бә Муштум Азербайжан
бә Ёзбәжистан памбуг тарла-
ларымда биргә дәнә дә гозаным
салмасына дөзә билмәзләр.

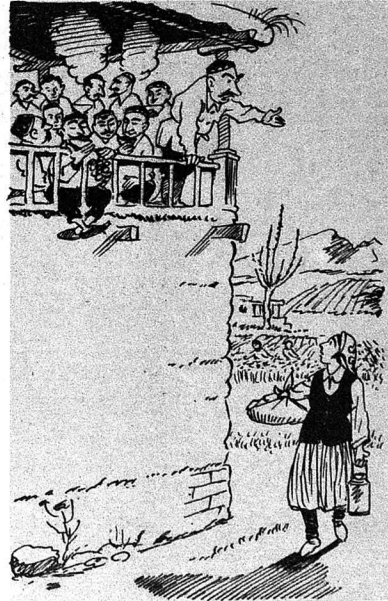

— Мәтуса, ишә чыхмайгмы?
— Нефини поэма, шөһәрден кәлән чохдур, бизим әвәзимизә памбугы йыгачаглар.

Бир чох колхозларда, совхозларда памбуг гурудулмаси үчүн тәрәчә вә бина-лар вахитида па ырыланмагмидир. Бу па памбуг тәһилә планым күндән-күнә керә чакир.

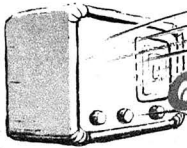

— Сушилкалары тикмәк планы нә вәзийәтдәдир?
— Дәрдими тәзәләмә! Тикинти планынын өзү ягша дүшүб исләниб. Гуруда билмирик ки, охубәб керәк нә әтмәк лазымдыр.

— Нийә памбуг йыгмага кетмәи-сән? Сәнин учундан график позулур.

Мәним учундан нийә? График позанлар одур э... өз лныкыда отуруб-лар.

Агрономка оғлан

Кәнд тәсәруфаты мұтахәссәсләрини кәндләре кетмәси һагһиғәдә чәх дәншәмәһәр, әмә әд иш көрүдәр. Рәсүбәһәмәһәм Кәнд Тәсәруфаты вә Тәдәрүк Назирәһинни бу ишә мәшғул олан мұтахәссәсләри икәй мұдәғиндә верлән әрхәзәләрә һәлә баһыб гуртармамышлар. Ичләс-ичләс дәһинчә чағырылыр, һәр мұтахәссәс үчү беш-он әһәт дәлдүрүдәр, әнчәк онларын һагһиғәдә әһр верән йәхәдур ки, йолә дүшүб иш ерләринә кетсинләр. Бир дә көрүрсән ки, кәндләрдән бири керә гайытдыр кәдди.

- Балам, на үчүн гайытдыр?
- Мән кетдийм колхоза байтар ләзимдир, мән агрономам, габул әтмәдиләр.
- О бирсиндән сорушурсән:
- Бәс сән нийә гайытдыр?
- Мән кетдийм колхоза агроном ләзимдир, мән байтарам...

Хүләс, көрүңүр ки, һалва-һална демәккә ағыз ширин олмур. Әкәр тәһикләтләримиз доғрудан дә кәндә адам кәндәрмәш истәйирләрсә, гоғлараны чырмайыб ишә мөлкәм киришмәлидирләр.

Бу барәдә һәләлик аз-мәз чәлышән вәрсә, о дә Азәрбайчан радио мәлүмәт идә-

рәсидир. Идарәдә шаир Ислам Сәфәрдиә бир шеир яздырыблар, композитор Андрей Бабаев дә әнгиғә бир мусиги дүзләдиб. Әмәлә кәдди илгәһини адымы гәһәбдир. «Агроном оғлан» вә бурхәһәблар әфирә, Радио чыһазларындан сәһәр-ахшам бу нәғмә әшидмәләкәдиләр. Радио мәлүмәт идарәсини фиркәнчә кәндә кәдди агроном оғлан» һәлә әләрдин әгдәһ гарәһ вурмамышлар өзләрини вермәлидирләр мейшә, гызларын яһишә.

Биз шәһри әһилә чәп әзрик ки, кәндә кәдди «агроном оғлан»лар индиги яхшылыгы әзбәрәһәйб вәзифәләрини бәшә дүшүңләр:

Кәндимизә кәлән агроном оғлан, Дөһүңүр урәйим көрәндә сәни. Кәд гоша сәйр әдәк, бу яһиш мейшәни. Ай оғлан, чәп оғлан, Әзиз мейрибән оғлан.

Ғәһәмәздән кечәи агроном оғлан, Кетдийн йәлләрә баһырам яғыз, Чырыңыр әһиниә урәйим арәмсыз. Ай оғлан, чәп оғлан, Әзиз, мейрибән оғлан.

Уз-үзә кәһәндә агроном оғлан, Титрәйир урәйим бир яһиш кәһин. Бәй әвәшүб-бичирәм бир ачмә гәһбимн. Ай оғлан, чәп оғлан, Әзиз, мейрибән оғлан.

Гөһүмүзә кәлән агроном оғлан, Әһинчә чыхышын мәһә бәх бары. Кәд гоша сәйр әдәк, бу яһиш бағлары. Ай оғлан, чәп оғлан, Әзиз, мейрибән оғлан.

Умидларыг ки, тәхәч агрономлар дөһиш, бүүчү охуңларымыз бу шеирлә тәһиш оланән сонра, шаирин тәһәһинә аһорин дөһәчәкләр. Әнчәк биз гызләрә бир мәсләһәтмиз вә: нәғмәдәки «агроном» сөзүңү «һәким», «мүәллим», «мүһәһид», «механик», «инженер» сөзләри вә дөһишә биләрдәр. Чүнки нәғмәдә агрономуң иһидән һеч бир кәһмә дөһишмәр, буна көрә дә, бәлә бир дәһишләнкәдән шеһрә хәләк кәһмәз. «Агроном» сөзүңү һатта «файтоңуң», «наһарчарың», «чарваларың», «пәләндүзүң» вә бәшә бу кимн кечән әрәрдә дәбдә олан сөзләрдә дә әвәз әтмәк олар, чүнки шеирдә бизим әрәмизин, сонет дөһүңүчү аһмәләри аһә һеч бир ишәрә дә йәхәдур. Ләп яхшысы бүүдүр ки, гызлар нәғмәни «Шаир оғлан» аһәләндириб Ислам Сәфәрдини өзүңү кәндә чағырсынлар. Бәләкә о, өзү кәнд көрүб бәшә дүшүңү ки, мұтахәссәсләри колхозла кәһфә, әвәбдәләрә йәдә, «яһәһидә ағыз» дәншәһин, урәй яһиш кәһинә «тәһәһириң» гызлар йәхәдур. Шаир бәлә маһиһәләрдә гызларымизы әнчәк өзүңдән иһчә дөһиләр.

САБИРАБАД ХӘБӘРЛӘРИ

Сабирабадлы йәлләшлар тәхәчүб әдиләр ки, көрәсән һүсәйнголу һүсәйнон айла адыгы 600 маната үч аһилән на чүр дөһәндириб? Онун бу аһиләндәри он үч мин манатә тәзә бир әч адығыны әһишдә бу ишә ләп мәзәттәл ғәһәмәһәр. Дәһә хәбәрләри йәхәдур ки, киши район мәдәһиә бәһинәсини дөһәтәт кәһилдирә мұдәһттин һиндә үшәлдәһин үчүв өз кәһирини дә, чыхарын дә яһиш биләр. һарадан на гәдәр көтүрүб, һарәһ нә гәдәр гоһидә баләһсин дүз кәләчәһин әһилдән нәзәрдә түтүр.

- Йәддәһ сәтичә, мәнә вердидийн чөрәк хәһид хәһидир.
- Куя ки, биринчи дәһәдир Сабирабадә чөрәк аһирсән.
- Бәләкә дөһишәһсин!
- Бирини вердид, дедән иһиғдир, бәһәһсини вердид шөр чыхар, буну дә байәһиһирсән ки, хәһидир. Сәһә нә һерим ки, разы гәһәһсин.
- Шәһәһәт дөһтәртин.
- Дөһтәртимиз чөһдән дөһүб, Шәһәһәти оһандары чөрәкһәмә, мүдирин иһнә кәһдиррик.

Памбыг занодунун ашхана мүдиринә дөһәндә ки:

- Йәддәһ мүдир, кәһфини көндүр, йәһин ки, ашхана һагһиғәдә РИК-ин чыхардығы сарардан сонра иһәләр дүзәлтмисән. Дөһир:
- Бәс һечә, едди стул клубдан, дөрдүмү дә китәбханадан кәтиртмишәм. Иһчәһәһимиз бәчәрәдгылары гәдәр ғәһ-ғәһ сарардан бизә көмәк әдиләр. Сәһәһәдә вәзһиғәтин дә мұһәмәд әдәһр яхшылашырчәһәһин. Стодларин үстүңә әр өртүк салынамсы, тағларын һәр күң юһәләһишә барәдә хуәсуи әһр верәһәһәм. О, ки ғәддә ашхананың тәһири, ону дә яһиш йәһәрдә гуртарачағың.
- Бәс фәһләрдә һарадә һәһәр дөһдир?
- Онларын үшәһәһәтүһарин нәзәрә аһыб, һәләһин бир һечә гәһәһәти дүһани ачмәк фикриһидәм.

Фото кушәси

СИЧАН-ПИШИК ОЮНУ

Багы шайыр ичрайыа комитетинин маңиз шөбөсина кедан иилдар ба'зон лап сичан-пишик оюнуна охшайыр.

Бир да көрүрсен өзгөндөш С. Карамян бир эриздэ катарыб эвинин габгытында көрүндү дүзүлтмөйө ичазэ этсэйбир. Шөбөнин баш мүһэндис Вишневкин Карамяна ва Держински район ичрайыа комитетинин садри Салимзада Йодлаша ызыр:

«С. Карамянин өзү үчүн коридор дүзүлтмөсина биз э'тирэдэ этпеймиз. С. Карамян секинир. Кээлиб коридоруу дүзүлтмөйө башлайыр. Анчаг чох кемчиини ону район ичрайыа комитетинэ чагырыб дейираар:

— Ичэ зэймэт чэйиб өзүмү ичичти. Багы шайыр ичрайыа комитетинин маңиз шөбөсинин расни Тагьиев Йодлаш бизэ ызыб, ки, «коридор мөсөлөсн мүбәтисинэ одадуу үчүи верилан ичазэ дөгв эдилесин».

Оюн еиндан гызышыр. Карамян башы долуу катар Тагьиев Йодлашин анына. Бурада онун элине бир мажтуб вериб йола саллардыр. О, мажтуб охубо секинир:

«Карамян өзү үчүн коридор дүзүлтмөйө йагдым. Буна көрдэ да, она верилан ичазэ өз гүвөсинде галыр».

Бир нечэ күндан сонра Карамяна район ичрайыа комитетинэ чагырыб она дейирлар:

— Сөн сайдыгын гой дүрсүн, көр Вишневкин не сайыр. О, сайыр ичэ «коридор үчүн верилан ичазэ ене да дөгв эдилесин».

Ииди Карамян галыб шайыр ичрайыа комитетинэ илэ район ичрайыа комитетинэ арасында, коридоруу дүзүлдүмөсина бири ичазэ верилан, о бири ичаздан енде эйир, бу бири разы оланды, о бири э'тирэдэ эйир.

Хулдаса, сичан-пишик оюну давам эйир өз дейлесин илэ бу тезинде гуртармачаг.

И. МИРЗЕВ

Рассам П. ШАНДИН

— БИЗ планы ерино етирмелийки.

— СИЗ планы ерино етирмелисиниз!

— ОНЛАР планы ерино етирмедилор.

Эзизимки Ая!

Билерим маңдан чох ичичинисин. Алты илдар сана мажтуб ызыб йал-эвал сорумурам. Оля чан, анд осуну бизим гызымыс Ваялынын чанына, башым о гадар гарышым иди ки, йаркай сан иши мөһнөмкөйө вермөсөндин, лап алимент көндөрмөйө да унуттумшуду. Билерим сөн маңа инимачыгара. Йагтыр вар, эзизим, амма беш догга да ола кеичиш күлүлөримини хатиринэ маңа гулаг ас.

Оля чан! 1947-чи илда сиздин айрылдан сонра көндимизэ келдим. Колхоз сэдэр өз гонумузу иди, мени маюс элөндиди. Ене да фермага амбар мүдирин дүзүлдүм. Маним да магсадан о иди ки, бир гөздөр өзүмү тутубу э сенин анына калым, я да сөн маним аныма калосун... Өзүмү ахын туттумшуду, билемдиз неча олдү иди, сөн аялмдан чыхкын, көзүм дүшдү Өфруз ханыма, элөлдүм. 1951-чи илда аяылдым, дедим йардасан Оля! Мөн налар эдирмэ? Өфрузу ичэ ушуга илэ көндүмдиз атасыннын эвнир. Гарара кээлдим ки, бир йарфта экини ене да Днеприн сайыларини, Черкас шәһаринэ кедерим, амма мүмкүн олмады. Фермадан экэр-эксийим чыхды, башым гарышды прокурор илэ мөһкөмө илэ, милис идароси илэ. Саг олсун колхоз сэдэр, көмөк эледи, мени туттумшардыр. Өзүмү да гондулар колхоза тэсэрруфат бригадари. 55 йетим ер вердилер, пайыбгы эйдим, дедим гой пайыбгы гуртарым, кедерим анына. Оля чан! Памбыга эле башым гарышды ки, сени да, Өфрузу да, Ваяны да, Өфруздан олан огулларымыс—Ибраһимини да, Өвлинди да унуттум... Тутдум Зейнобу, онула эвлөлдүм. Мени ене да ұрай-йин анына илди.

«Насе... бир да мөрдүм иш-ишдег көчүб. Памбыга да яддан чыхыб. Агроном да кэлиб ачт ызыб ки, колхоза 31 мин манат зиян вурмушам. Колхоз сэдери бу дөфр да мени баладан гуртардым. Кетдим гончу колхоза. Саг олсун достлар, мени ене да ихтисасымы узур, гончулар фермасына мүдир гондулар. Кетдим аялга... Урайым келди бу дөфр өзүмү тутандан сонра бирбаш келечайым Украина, Олянын анына... Амма Оля чан! дейесин сенин бөксүнн котирир; ишени йохладдылар, гырч үч баш гонор чатмды. Гөнтяни аялгага гонб гачдым көндимизэ...»

Эй маним иди мөһабетини! Орада маңа, ихтисасыма мүнасиб бир дүзүлт. Лап доңузчулар фермасынны мүдир да оласа кедерим. Достарында дайым, мени ферма тап! Телеграм вур, келим... Ене да ахшамлар Днеприн сайыларинде отурамыр. Ах, кемчиш күлүлөримиз... Мөн ханинэ сани хатрайларым!

Телеграммы бу адресэ ызырас:

Норшан району, Пусян конды, колхоз өзүмү

Чөфөр ЗЕЙНАЛОВ

СУ ВЭ ИШЫГ

Ахнам ишдан өзө гайдылана көрдүм ки, гоншум Мурушдуонун ишыгы яныр. Амма су краны адыдан чыхыб ачгы галдымыдыр. Суон шырпытмасы айдын ийирмелиндир. Чаныма горху дүшдү, дедим субай адамдыр, көрсөн йара кедиб, су эви басачагадыр. Эа-ага дүшдүм, гоншулар чыгырды ки, көксөрүм, оларын көмөви илэ бир гөздөр галымы ачар, суо багалар. Яхын ки, гоншулар тез көлдилор. Зор-бола илэ галыны ачыб ичэри кирдик, истади суо багалар. Отагарлар гаранлыг иди. Намызы бир-биримизэ дөйдик. Бу заман бизим сөсимизэ атыг отагандан бир дам чыхды. О, бизэ тэрэф көлөрдү:

— Бу из йал-күлдүр, гагыны ким ачды?— дейэ ачылганды. Биз мэтбоха янан ийирмелишан электрик лампасынын элиф ишыгында үз-үз келдик. Гоншум мени таныбды, йирсини ели, бир аз ошмадыла. Күчдө күлдүмөсүнө чалышарга:

— Гоншум, на олулубур? Бу чамат бура не үчүн долушубур, суо не үчүн багалыйриниз?— дейэ сорушуду.

Биз хаммамыз өзүмүзү итирдик. Еримизде доңуб галдыг. Мөн гоншуларыни узунэ бахдым, гоншулар да маним үзүмө. Нанайат күлэ-күлэ сорушуду:

— Йодлаш Мурушду, сиз эвад ичичинизиз?
— Бэли,— дейэ о да күлө-күлэ чаваб верди. Күлөйиндэн билдик ки, о, бу йалдисонин элес собобини баша дүшүшүдүр.

— Йагин отагарда ишыгын янмадыгыны көрүб өзэ билмисиниз ки, эвад йолам.

Мэн эсарат-эсарат:

— Бэли, бэли,— дедим.— Ахы кеча-күндүз сизин эвадн ишыг эксик олмадыр? Бүгүн отагарда, йагга дөйлөлдө бөшүздүк лампалар яларды. Чоң вахт күндүздари да лампалары сөндүрмөш иш кедариниз.

Мурушду бу дөфр гайгөһө илэ күлдү.

— Бурада тэчүчүлөү на вар ки?— дейэ, элини маним чийнэе гонгар ишин көкүңүү элэп этмөйө башлады.— Ийиди гөздөр сөчтүчкени йох иди, она көрдэ да бол-бол яндырдым, анчаг бу күн БАГЭС маним да эвине сөчтүчк гоймушуду. Чыгыр аяса, көркө артыг да пул верэм.

— Мэн эвад билдик ки, ядымдан чыгыб су ачгы галдыр?— йох, өзүм ачгы гоймушам, сонусун, бир стохан ичим.

Гоншулардан бир нефэр чыггыдайыб күлдү.

— Гурхарм бир стохан су сизэ он маната отура?— деди.—

Мурушду эвзийнати дөйшөмдө иштеза эле.

— Горхма, суя йало сөчтүчк гоймушуду. Не гөрдөр ахыр, ахсын, айда ки манатдан чоң су пулу колмөй-көндүр.

Мәһәррәм ӘЛИЗАЛОВ

Нуснус пири

Нуснусләр нә хошбәхтирләр! О нәмәт ки, оларны аяны дүшүб, башгалары белә нәмәти һеч юхуларында да көрә билмәзләр.

Башга кәндләр өз кәндиләр нә илә өйүнә биләләр? Колхоз илә? — Инди колхозсуз кәнд Йохдур, Клуб илә? — Клуб һәр ердә вар, Мәктәб илә? — Мәктәбсиз кәнд тапылмәз. Электрик станциясы илә? — Бу да таза бир шей дейилә.

Буларны һамысы нуснусларын нәзәриндә моддан дүшүмү, көһнәлими шейләрдир. Нуснусдә мәктәб дә вар, клуб да, Электрик станциясы да вар, колхоз да, колхоз идарәси дә.

Бәс нуснусләрдин даһа нәләри вар? — Пириләри! Элә пири ки, онун зияратна тәкчә нуснусләр дейилә. Ордубаддин башга кәндләрдиндә, Нәттә Нахчыванын Нәһрәм кәндиндә дә кәләнләр олур.

Бу пириң үч ады вар:
Дәли пири.
Чейнә тәнан.
Гырк һисәнә.

Пири нә пири! Бөйүк ишыгы залы вар, кичик гаранлы зирәмәси. Яглы пәрдәси, мурдар әски парчалары, чырыг эләми, пәсләмичи пәнәси Хүләсә, ахмагларын башына торба салыб доландырмаг үчүн бурада мин фырылдаг вар, бир дә агзы быфаллы пуа кассасы. Залда чай ичиб дәмләп, зирәмәдә гара пәрдәни өп, мурдар әскини сүрт үзүнә, эләмин алтындан кеч, пуаларың тек кассә, доландә тәлә сәниб кәлиб бошладар.

Пириң кәрәмәти өз ериндә, эләмәти дә онун киши. Агыллы адам бурая кәлмәз, кәлсә дә агыны итириб гайыдар.

Дейиләндәрә көрә ингиләбдә чоғ баг Ордубаддә көзү ачыг, мәзәли кишиләрдән бири бу пириң кәрәмәтинә гәрибә гәһимәт веришидир. Шаға тәвираг үчүн пири котрилими бир дәлини өзүнү нәчә һисс әтдиһини гоцандан соршублар?

— Хәстәни һалы мөчәдир?
— О, чаваб веришидир:
— Яман дейилә, дүзәлиб, агла кәлиб. Пири кәндә адамлары сөйүрдү, анчаг

даш атмырлы. Пириң гайыдада адамлары һәм сөйүр, һәм дә даш атыр.

Чейнә тәнан белә пириләри!

Бу пири тәшкил эдән йогбазларын мәһәрәтинә сөз ола билмәз. Олар башлы-гухайлы адамларын гулагларна пәмбөг тыхайырлар ки, эшитмәсин, дилини баглайырлар ки, данышмасын, көзүнү юмурулар

ки, көрмәсин. Нәчә ки, иди партия тәшкилаты кәтиби Бәшир һүмәтәтову, кәнд совети сәдри Сара Бабаеванын, мәктәб директору Әскәр Исмайылову, колхоз сәдри Нағь һүмәтәтову, кәнд зиялыларынын вә кәнд активлоринин дилини-агзыны баглайыблар.

Нуснус, кәнд советинин бинасына һәр кәрсә башыны була-булаг чыхар. Күб бинасы учуб, дағулыб, тәмир азырлана мүб-тәлә олуб, су электрик станциясы чоҳдан-

дыр даяныб, вәзифәсини тапшырыб нефт лампаларына. Мәктәб директорунун бир кабинетси вар ки, үч адам зорбә ерләшәр. Кәндә көзәлликкә өз абалыда булар ошхамаян бирчә бина вар; о да... пири-дир.

— Йолдаш Бабаева, пири бинасыны нә гошәк тәмир эдтириб дүзәлтмисиниз?
— Бунадан маным хәбарим йохдур.
— Бәс усталары кәндә ки мич чагыр-мышды?

— Ондан да хәбәрим йохдур.
— Йолдаш һүмәтәтов, бәлкә сиз дейәсиниз?
— Әкәр хәбәрим варса, о пири мәнә гәним олун.

— Бәс бу гәдәр ранки, ягы, тахтаны шүшәни бурая ким кәтириди?
— Биләрмәс, о пири көздү бахмайым.
— Йолдаш Исмайылов, ики йүз дикт кәндә өз ягы илә кәлиб?

— Бәлкә дә кәлиб, буна шәкк кәтирмәйин, кафәр оларсыныз. О пири ки, мән таныймар, дикт нәдир, лап тахта-шалбаны да еридә биләр.

— Сизин мәктәбин гаранлыг синифларндә ушаглар дәрә охуя билмирләр. Анчаг пириң залында ишыгдан гәбә гәмәштыр.

— Нәзиримиз гәбул олса, мәктәби дә дүзәлтирик.

— Пириң залы клубунуздан ики дәфә бөйүкдур. Бәс белә һиндә?

— Ону билмәйә нә вар ки! Зиярәтә кәлән чоҳдур, клубә кәлән аз.

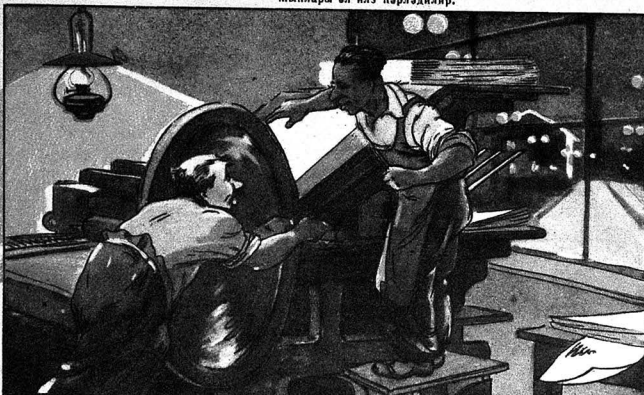
— Зиярәтә кәлән чоҳдур, она көрә ки, район партия комитетинин тәбәғатчылары Нуснус кәндинин йолуну таныйырлар. Ордубад район партия комитетинин кәтиби һәсән Әлиев йолдаш исе, нә Нуснусу көрүб, нә дә Нуснус пириңи. О, пири гәс-дәли кәтирә, тәкчә өзүн ки, пири кәтсә, орай нәзир кәтирән чәлдәли коммунист арвадлары көрә өз оялары утандыра.

Пириң кәзә көрүнмәйән сәнибләринә дә элә бу ләзимдыр.

Г. МӘММӘДЛИ

Район ирерийә комитетләри нә Азәрб. ССР. Мәләниһәт Назирлийә политбюро нәзирләтә идарәсинин тагсыры үзүлдән район мәтбәазаринин бир гисмидә электрик гүвәсидән истифадә олунур. Чап машиналары әл нәзәрәдиләр.

Рәссам К. КАЗЫМЗАДӘ

— Биз һәлә нә гәдәр һәрләйчәһий?
— Электрикләшдирмә һаггындан гөрәрларын һөрләнмәси гур-тарана гәдәр.

КОРНЕЕВИН ӘМӘЛЛӘРИ

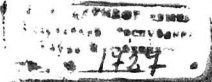
Алид аглая-аглая әвә дәхил олду. Анасы ушагын үст-башыны мураккәбә батмыш көрүб, дейилмәйә башлады:
— Йүз дәфә сәнә дәмшәм ки, Корнеевин кабинетсинин янында ойнама! Амма сәнә мәнним сөзүмә гулаг асмырсан. Бир дә сәни бу күндә көрмәс өзүн бил.

Ушаг аглаяраг дейилди:
— Ана, папамын чаны үчүн, мәндә тагсыр йохдур. Биз Ягышыб трестин һайәтиндә ойнайырдыг. Дунән бахдыгымыз кино һаггында сөнбәт эдирдик. Бир дә көрдүк ки, 2-чи мәртәбәнин пәнчәрәсиндән рунка, карандаш, тәгвин, дәфтер, китаб, рунка, карадан, тәгвин, дәфтер, гәчмаг мураккәбәгә... һавәтә төкүлүр, гәчмаг истадим, кечикдим, ена дә мураккәб үстүмә төкүлдү. Юхарыдан Корнеевин сәни кәлирди: „Мән баш мүһәндисәм! мән баш мүһәндисәм!“

Ана оғлуңун әл-үзүнү юнөр вә дейилди:
— Баш мүһәндис оянда нә олар? Араг, чахыр, коняк онун башыны корлайыб, сәһәр сәршох, ахшам сәршох.

... Лениннефт трестинин лайһә-сметә бүрәсуңун баш мүһәндиси В. П. Корнеев һәр күн белә эдир. Ишә сәршох кәлир, ишчиләрдә далашыр, сонра да идарәнин бүтүн анаданлыгыны пәнчәрәдән ашагыя атаймайыча ириси сөсәмур.

Т. ЧИНКИЗ

ЭТИЯТЛЫ КИШИ

(Минтин сөгөбөсүндөкү Чапач күчүсү
101 көрүлүп эки кайтканда)

— Ай Йолдах Аюпов, ахы бу эвин 2-чи ва 3-чү мартбаларында су крандары иш-лэмиз. Бир элеч эле, эвлэр идарасынын мүдүрүсөн... Гоншу һөжүттлэрэ су кәтир-майа кетмәкдән үзүмүзүн сүз тәкүлүб.

— Сизин ишләриниздән башым чыкмыр. Әвәл дейрилдик эвиниз йохдур, бизэ бир эви... Инди дә дейриниз ки, Намамыз ишлэмиз, нә билям, газ печиниз яхшы ян-мыр...

— Ахы буларын һәммысы ләзимдыр. — Ләзим олам шейләри мән өзүм га-багчадан билирәм өз һазырлыгыны да кә-дүрәм.

— Нечә ки, өз эвиниздә су да вар, газ да вар, һамам да яхшы ишләйр... Чүнки габагчадан һазырлыгыны көрмүшүнүз.

— Инди ки, сиз белә башладыныз, онда мән худәһәфиз. Сизинки шикәйт олмады, демагоглуғ оладу.

Ю. СУЛЕЙМАНОВ

„ӘНКӘЛӘ ДУШӘРИК“

Губа—Гонгакәнд арасында сәрниши дашыян автобуслар кечән илин сон айла-рында „гейб“ олмушдур. 1953-чү илин 10 айы эрзиндә дә һөини автобуслар „зү-һуң“ этмәшидир. Бир илдир ки, Гонгакәнд-дән Губая келмәкчү йол кәзириндә бир нечә күн кәзәйир, тәсәдүфи мөшһинләра минирләр. Губая үч-дүрд километр галмыш шоферләр машины сахләйр, сарнишинләрдән бирә ики гат артыр пул алыр вә дейрләр: „Дүшүн ашагы, аз йол галыб, пияда келин, йохса автөмүғтишиләр рәст кәләр, әнкәлә дүшәрик“.

Ә. һӘСӘНЛИ

ӘЛАЧ

Астраханбазар районундакы Ворошилов адына колхозун сәдри И. Степаненко гапыдан кирән ким деди:

— Арвад, сәһәрдән ишә кетмәлисиң, әмри һазырдыр.

— Енә кәзәринә шейтан көрүнүб, нәдир? Эрә үч айдан бир гызышым кәлмисән ки, арвад, ишә кетмәлисиң, әмри һазырдыр“.

— Йох, арвад, бу һәнә о һөнадан дейил. Бу күн ичләсдә мәни әмәли-башы исәтәдильәр. Әкәр сән сабаһдан ишә кетмә-сән, мән сәдрлик әдә билмәрәм.

— На үчүн сәдрлик әдә билмәрсң? Колхозда ишә кетмәйән әлә төк мән дейиләм ки... илк партия тәшкилати кәтиби Бәлдул Аббасовун да арвады ишә чыкмыр. Бәс о нә үчүн кәтиб-лик әдә билдир?...

— Сабаһдан о да ишә кедәчәкдир, әмри һазырдыр.

— Йох, мән пәмбыг йыгмагачам. Нечә дейрләр, дәдәм илдүрмүшәм ки, коруна анд ичәм. Мән дә колхоз сәдринә әрә кетмишән ки, пәмбыг йыгмаям.

Сәдр бир аз сәсини юмшатды:

— На гара-гышыгыр салырсан, сәни пәмбыг йыгмага көндә-рән кимдир? Сабаһдан ушаг багачасын ашпазы олачаксан. Аббасовун арвады да багча кәзәтчи... Баша дүшәди!

— О башга мәсәлә... Ашпазлағы сөзүм йохдур. Чанла-башла кә-дәрәм. Амма бу шәртлә да, багча чохлау яғ, пендир, әтә, суд вә картөф һәрәсән.

— Ондан хәтирчәм ол! Сән сәһәрдән ишиндә ол!

— Ай киши, бәс бизим бригадирин арвады Немсовадан даныш-мадылар? Ахы о да ишләйр.

— Данышдылар, нә үчүн, данышмадылар, ферма мүдиринин арвадындан да данышдылар. Кәрән бу күнләрдә онлар да бир ягүстү иш дүздәдәм. Гой ишләснәдир, ичләснәрдә да чаматын дили бир аз гысылсын.

Степаненко ейб-ичәндән сонра, диванын үстүндә узаныб фикрләшди: „Мән башшым әзләчын талдым. Көрәсән Сабир-абәд көндиндәки колхозун сәдри Абы Әлиев, Пушкин көндиндә-ки колхозун сәдри Абыш Фәйзуллаев вә Астанлы көнд Советни-нин сәдри Фәрих Гулиев дә өзәлиринә бир эләч тапшылармы? Азы онларын да арвадлары колхоз ишинә чыкмырлар...“

Ю. ӘМИРХАНОВ

ГОНШУЯ УМИД ОЛАН ШАМСЫЗ ЯТАР.

Норашен районундакы К. Маркс адына колхоздә ма-гаранын гышдымасын һазырғ ишләри яхшы тәшкил эдилмишдир. Колхоздә 900 баш ма-гара тутан мәдәни төвләнин үстү 193-чи илдән бу күнә кими һәлә дә басдырылмагачдыр.

— Нә эдирсән?
— Дейбәс төвләнин үстү бу ил дә басдырылмагач, одун ярырам ки, гышда яндырыб гызышач.

КИРПИ КӨМӘК ЭЛӘДИ.

Кәлбәчәр район партия комитәсинин кәтиби И. Ис-майлов Йолдах рәдәксиямиза билдирди ки, „Кирпи“ журналынын 17-чи нөмрәсиндә „Дедим-дәди“ башлығы алтында дәрч эдилмиш мәктүб йохланмыш вә кәстә-рилән фактлар таманла доғру чыкмышдыр. Кәлбәчәр район милис шөбәсинин рәиси А. Гулиев вәзирфәсиндән көнәр эдилмишдир.

Журналымызнын 1953-чү ил 13-чү нөмрәсиндә „Гаф-газ Әмирлов йолдах“ башлығы алтында чәп эдилмиш мәктүб Гәсим-Исмайлов район чрайфа комитәси тәрә-финдән йохланмыш вә доғру чыкмышдыр. Нафтадан орта мәктәбинин рус дили мүәллими Г. Әмирловдан ишти-сасы үзрә дәмәдийн тарих, чоғрафия, конституция, кимя вә тәбият дәрсләри алынмышдыр. О инди өз ихтисасы үзрә аңаг рус дили дәрсләрини вәрмәкдәдир.

Рәдәксиямиза көндәрилән бир мөхбир мәктүбунда Чәбрайыл райкомитити фаганын район йагасынын мү-дирин Х. Адыккәзәловун совет тичәрәт гаһалаларын пә-мәсындан бәс эдилдир. Мәктүбудаки фактлар Азәрритти-фағ тәрәфиндән йохланмыш вә доғру олдуғу үчүн, Х. Адыккәзәлов ишдән кәтүрүлүб, чинайәт мәсуулиятна чәлб эдилмишдир.

Губадан рәдәксиямиза көндәрилмиш бир мәктүбда Гымыл кәндиндәки Фрунзе адына колхозун сәдри Ага-мурал Әмирбаевун бир сыра чинайәт гаһалаларын бәс эдилдир. Мәктүбудаки фактлар район кәнд тәсәрруфаты вә тәдәкур шөбәси тәрәфиндән йохланмыш вә доғру чыкдығындан колхоз сәдри А. Әмирбаев вәзирфәсиндән азәд эдилмишдир.

Ханлар районундан рәдәксиямиза көндәрилән бир мәктүбда мүәллим Ю. Аббасовун чоғарвадылыгы бәрә-синдә яздымышдыр. Ханлар район партия комитәсинин кәтиби Стәгуров Йолдах билдирди ки, мәктүбда кәстә-рилән фактлар доғру олдуғундан Ю. Аббасов Азәрбайҗан ССР Маариф Назирлигинин әмринә әсәсән мүәллимкәнд чыкярылмышдыр.

Редактор—Әвәз Садыг. Рәдәксия һей’әти: Сулейман Рүстәм, Сәбит Рәһман, Сулейман Мәликов, Казым Казымзаде, Гүләм Мәжмәдди, Рәза Шәһәллад.

«Коммунист» гәзәтинин ишәри. Рәдәксиянын адреси: Бәкы. Коммунист күчәси, 11, 13, 4-чү гапы, 2-чи мәртәбә. Тел. 3-17-27. Абуна гыяһәти алымыз 3 янвәр.

ФТ-29913. Сифарш № 679. Тиражы 40 000. Кагыз форматы 70X105½. Чана ишәләнмиш 21/Х1-53.

Азәрбайҗан ССР Мәдәниет Назирлигинин 26 комиссар адына мәтбәәсә. Бәкы. Әли Байрамов күчәси, № 3.

05
K71

Рисунг Ф. ХАЛИМОВ

ГӨРБИ АЛМАНИЯ БУ КҮН